

Letno poročilo 2025

Poslovno poročilo - državni muzeji

1. Splošni del

Predstavitev javnega zavoda	
Naziv muzeja:	Muzej krščanstva na Slovenskem
Naslov:	Stična 17, 1295 Ivančna Gorica
Direktor:	mag. Nataša Polajnar Frelih
Mobilni telefon direktorja:	041 562 807

Opis sedanjega položaja
(kratko besedilo največ do 15 vrstic) Muzej krščanstva na Slovenskem je državni muzej, ki hrani nacionalno bogastvo in opravlja državno javno službo na področju premične sakralne dediščine in žive dediščine v Republiki Sloveniji. Ustanovila ga je Vlada R Slovenije 5. 10. 2006 (Uradni list RS št. 106/2006). Soustanovitelj muzeja je Slovenska škofovska konferenca. Na podlagi 87. in 140. člena Zakona o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08; ZVKD-1) je Muzej krščanstva na Slovenskem od 6. 1. 2009 vpisan v razvid muzejev. Program razvoja muzeja temelji na Strateškem načrtu muzeja ter na pozitivnih rezultatih preteklih let. Svoje delo opravljamo z vso odgovornostjo. Muzej je od leta 2019 partner v EU projektu Cistercian landscapes connecting Europe (<i>Cisterscapes</i>). Leta 2024 smo za sodelovanje v tem projektu prejeli prestižni mednarodni Znak evropske dediščine. V muzeju je zaposlenih šest uslužbencev: direktorica, poslovna sekretarka, kustos pripravnik, kustosinja pedagoginja, muzejski tehnik in restavratorka.

Predstavitev vodstva
(samo kratka informacija - poimensko: direktor - mandat, pomočnik in vodje oddelkov) Direktorica: mag. Nataša Polajnar Frelih- mandat: 28. 9. 2023–29. 9. 2028 Pomočnika muzej nima. Vodje strokovnih oddelkov muzej nima.

Predstavitev organov javnega zavoda
(poimensko: svet, strokovni svet, pričetek mandata, predsednik in namestnik predsednika) Svet: Marcela Uršič, predsednica, dr. Ferdinand Šerbelj, podpredsednik, dr. Anton Jamnik, član opat, p. Maksimilijan File, član mag. Irena Rotar, članica Pričetek mandata: 15. 6. 2022 Strokovnega sveta muzej nima.

Predstavitev dejavnosti
(poslanstvo in zbiralna politika) Poslanstvo: Muzej krščanstva na Slovenskem je muzej, ki sledi prek 1700 let staro versko izročilo na območju celotne Republike Slovenije oziroma na zgodovinskem in etničnem prostoru Slovencev. Krščanstvo je skozi stoletja ustvarilo izjemno materialno in duhovno zapuščino, ki znotraj muzejskih aktivnosti dobiva nove dimenzije. Muzej na eni strani predstavlja različne zbirke premične sakralne kulturne dediščine, na drugi strani pa prinaša historični pregled družbenih tokov, v katerih je imelo krščanstvo pomembno vlogo. Muzej z razstavami, publikacijami in različnimi prireditvami komunicira z javnostjo, ker se zaveda, da krščanstvo ni samo del historičnega konteksta, ampak ima svoje mesto tudi v sodobni

družbi. Kot sodoben muzej spodbujamo aktivno sodelovanje posameznikov in skupin na področju varovanja dediščine, kar je dolžnost slehernega posameznika. Muzej je odprt za javnost, dostopen in vključujoč ter spodbuja raznovrstnost in trajnostni razvoj. Spodbujamo aktualni medkulturni dialog, ki je tudi dialog med različnimi verstvi. V današnjem svetu je vse bolj prisoten in bo imel v prihodnosti človeštva odločilno vlogo. Posebno pozornost namenjamo izobraževanju mladih, pri čemer omogočamo raznovrstne izkustvene pedagoške delavnice (npr. pisanje na srednjeveški način s peresi in črnilom na posebnih mizah), uživanje v umetnosti, raziskovanju preteklosti in sedanjosti in širjenju znanja.

Zbiralna politika:

Muzej krščanstva na Slovenskem bo še naprej zbiral premično sakralno kulturno dediščino nacionalnega pomena s področja celotne Republike Slovenije od pozne antike do današnjega časa. V svoje zbirke bo še naprej vključeval tudi dediščino Slovencev v zamejstvu, v izseljeništvu, ter misijonih. Muzej bo zbiral kulturnozgodovinsko, zgodovinsko, etnološko, arheološko materialno dediščino slovenskih cerkva, samostanov, romarskih središč, zasebnikov. Zapisoval bo pretekle in polpretekle pojave s področja verovanja, ljudske pobožnosti, liturgije, verskega tiska. Dopolnjeval bo avdiovizualni in fonogramski arhiv. Podobne zbirke bo evidentiral tudi na terenu, in kadar bo to mogoče, bo predmete pridobil za svoje zbirke. (Zbiralna politika Muzeja krščanstva na Slovenskem, 6.10.2009, ažurirano 11.1.2019, 10.1.2024).

Obseg delovanja

(dejavnosti)

Kot državni muzej opravlja znotraj javne službe naslednje naloge: evidentira in dokumentira sakralno premično kulturno dediščino na podlagi zbiralne politike in poslanstva muzeja, zbira, ureja, hrani, proučuje in restavrira sakralno premično kulturno dediščino, pripravlja razstave, izdaja publikacije in druge oblike predstavljanja dediščine, skrbi za pravilno vzdrževanje, ustrezno rabo in ohranjanje premične sakralne kulturne dediščine in sodeluje z drugimi imetniki, ki jo hranijo, opravlja znanstveno raziskovalne naloge s področja varstva sakralne kulturne dediščine ter pripravlja strokovna in znanstvena srečanja in seminarje, redno in načrtno sodeluje z vzgojno izobraževalnimi organizacijami, daje strokovna mnenja o izvozu, iznosu in uvozu kulturne dediščine, posreduje podatke o dediščini v register kulturne dediščine in skrbi za dostopnost podatkov javnosti.

POROČILO O DOSEŽENIH CILJIH IN REZULTATIH

1. Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje posrednega uporabnika;

- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Muzej krščanstva na Slovenskem (Uradni list RS št. 106/06)
- Strateški načrt Muzeja krščanstva na Slovenskem za obdobje 2024-2028
- Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029 (ReNPK22-29) Uradni list RS, št. 29/22 in 61/24-ReNPK24-31))
- Zakon o varstvu kulturne dediščine ZVKD-1 (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE)
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP)
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in o podelitvi pooblastila za opravljanje državne javne službe muzejev (Uradni list RS, št. 110/08, 32/09, 47/12)
- Pravilnik o vodenju inventarne knjige premične kulturne dediščine (Uradni list RS št. 122/04, 16/08-ZVKD-1)
- Pravilnik o strokovnih izpitih na področju varstva kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 32/18)
- Pravilnik o registru kulturne dediščine (Uradni list RS št. 66/09)
- Pravilnik o seznamih zvrsti dediščine in varstvenih usmeritvah (Uradni list RS, št. 102/10)
- ICOM-ov kodeks muzejske etike, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor, Ljubljana 1993, 2001, 2004, Slovenski ICOM kodeks poklicne etike, Ljubljana 2005
- Zakon o javnih financah Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20- odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23)
- Zakon za uravnoteženje javnih financ /ZUJF/ Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R in 77/17 – ZMVN-1 in 33/19 – ZMVN-1A, 72/19 in 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA)
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v Republiki Sloveniji Uradni list RS, št. 45/94, 45/94, 39/96, 39/99MPUPR, 82/99, 102/00, 52/01, 64/01, 43/06 ZKoliP, 60/08, 32/09, 32/09, 40/12, 46/13, 106/15, 46/17, 2/17 – popr. in 80/18, 160/20, 88/21 IN 136/22)
- Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025 (Uradni list RS, št. 123/23, 12/24)
- Interni akti zavoda

2. Dolgoročni cilji posrednega uporabnika, ki izhajajo iz večletnega programa dela in razvoja posrednega uporabnika oz. področnih strategij in nacionalnih programov;

- Delovati v skladu s poslanstvom muzeja in opravljanje matične službe, samostojno in v sodelovanju z drugimi sorodnimi ustanovami, z lastniki sakralne premične kulturne dediščine na terenu;
- Kadrovska krepitev;
- Postopna prenova stalnih razstav;
- Kontinuirano nadaljevanje z aktivnostmi v evropskem projektu *Cisterscapes- Cistercijska pokrajina povezuje Evropo*, za katerega smo leta 2024 dobili Znak evropske dediščine;
- Nadaljevati s kakovostnim razstavnim programom in aktivnostmi, ki naj nagovorijo čim širši krog ljudi ter s tem prispevati h kakovosti življenja in izboljšanju odnosa družbe do sakralne premične dediščine, naše zgodovine in narodne identitete.
- Zagotavljati dostopnost do zbirk, saj je dostopnost do dediščine del človekovih pravic.

3. Letni cilji posrednega uporabnika, zastavljene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela - kratek povzetek letnih ciljev iz programa dela

- Nadaljevati s proučevanjem, restavriranjem, dokumentiranjem, predstavljanjem sakralne premične dediščine, izvajanjem matične službe,
- izvesti javni program v zvezi s stalnimi in občasnimi razstavami,
- pripraviti in odpreti lastno občasno razstavo v okviru vseslovenskega projekta Barok v Sloveniji,
- javnosti predstaviti dve gostujoči razstavi drugih ustanov: maja razstavo Parka vojaške zgodovine Pivka, *Vojaška poljska bolnišnica –Feldspital 808 in njena kapela v Kosoveljah na Krasu*, junija razstavo Nadškofijskega arhiva Maribor *Anton Martin Slomšek: »Vse za Božjo slavo, zveličanje duš in preново škofije)*,
- septembra odpreti razstavo *Kulturna krajina cistercijanov*, ki smo jo leta 2024 pripravili z Galerijo Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krk v okviru projekta *Cisterscapes*,
- na stalnih razstavah baročno bandero shraniti v posebej izdelano vitrino, pet baročnih kipov pritrditi na podstavke, tri rimske nagrobnike (fragmente) in renesančni relief umestiti na stalno razstavo, v »Zakladnici« vsebinsko in oblikovno prenoviti zbirko devocionalij in liturgičnega posodja,
- stalne razstave še bolj približati slepim in slabovidnim z brošuro v lahkem branju,
- v skladu z novo zakonodajo o dostopnosti ustanov za ranljive skupine dodatno prilagoditi našo internetno stran in vsebine na ekranih,
- V okviru projekta *Cisterscapes* izvesti vse načrtovane dejavnosti. Med organizacijsko zahtevnejše dejavnosti sodi organizacija in izvedba mednarodne poletne šole restavriranja v soorganizaciji z European Heritage Volunteers. Če bomo na njihovem razpisu izbrani, bo tovrstno sodelovanje v Sloveniji potekalo prvič.
- Organizacija večjega promocijskega dogodka v okviru mednarodne poletne šole restavriranja in slovesno odkritje Znaka evropske dediščine (ZED).
- izvedba 3. pohoda po stiškem delu mednarodne pohodniške *Poti cistercijanov*, posebna vodstva po interaktivni stalni razstavi *Kulturna krajina stiških cistercijanov*,
- Nadaljevali bomo z izvajanjem pedagoškega in andragoškega programa in s snovanjem novih programov.
- V sodelovanju z društvom Sožitje, društvom za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju, bomo pripravili muzejsko brošuro v lahkem branju.
- Nadaljevali bomo z digitalizacijo gradiva, v kolikor bodo odobrena dodatna sredstva.

Nakup opreme:

Za ureditev klimatskih razmer v depojih potrebujemo tri dodatne zračne razvlaževalce, za delovni proces digitalizacije tri nove računalnike, za zaščito

4. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev, upošteva fizične, finančne in opisne kazalce, določene v obrazložitvi finančnega načrta posrednega uporabnika ali v njegovem letnem programu dela po posameznih področjih dejavnosti.

Evidentiranje, dokumentiranje – inventarizirani predmeti:

Muzej ima zaposlenega enega dokumentalista.

V Galis smo vpisali 1084 predmetov (317 v inventarno knjigo, 767 v akcesijsko knjigo). Gradivo je bilo sproti digitalno fotografirano in skenirano. Narejenih je bilo 2049 digitalnih posnetkov, skeniranih je bilo 1013 predmetov. V fototeko je bilo pridobljenih 41 predmetov.

Opravili smo načrtovano fotografiranje predmetov iz obstoječih zbirk in novih pridobitev. Obstoječe opise smo dopolnjevali glede na nova spoznanja in odkritja. V letu 2025 smo prejeli obsežno donacijo likovnih del akad. slikarke Elde Piščanec (1897-1967) in likovna dela vsestranskih umetnic sester Darinke Bajec (1924-2017) in Pavle Bajec (1921-2017). Podatke o predmetih je v Galis vnašal predvsem dokumentalist.

Konserviranje in restavriranje:

Muzej ima zaposleno eno restavratorko.

Konserviranih je bilo 46 muzejskih predmetov (6 kovinskih predmetov, 28 enot na papirju, drugo). Restavrirani so bile trije muzejski predmeti. Preventivno konserviranje je bilo opravljeno na 200 muzejskih predmetih.

V okviru dekontaminacije plesni v dveh večjih razstavnih vitrinah in na razstavljenih muzejskih predmetih na stalni razstavi *Življenje za samostanskimi zidovi* je bila izvedena prenova razstavne postavitve, ki je vključevala preventivno zaščito in določene prilagoditve na hrbtiščih.

Naravoslovne preiskave z UV svetlobo so bile opravljene na 8 muzejskih predmetih.

V dokumentacijski program Galis/Restavrator je prispevala 37 vpisov delovnih postopkov in fotodokumentacijo.

Skrbela je za redno fotodokumentiranje restavratorskih postopkov obnove glavnega portala, ki je potekalo v okviru mednarodne poletne šole restavriranja z evropskimi dediščinskimi prostovoljci (European Heritage Volunteers 2025). Za šest dni se je tudi sama pridružila ekipi restavratorjev. V okviru popularizacije ohranjanja dediščine je eno od naših muzealij predstavila s plakatom na Konservatorsko-restavratorskem strokovnem srečanju.

Restavratorka je izvedla tudi štiri pedagoške delavnice *Mali restavrator*. Trikrat je bila aktivno vključena v predstavo za otroke *Koki in zlata skleda* na temo dediščine in poklica konservator-restavrator.

Napisala je več mesečnih prispevkov na temo konserviranja/restavriranja za potrebe objav na socialnih omrežjih.

Proučevanje in sodelovanje s sorodnimi ustanovami ter razstave

European Heritage Volunteers

Med večje dosežke leta 2025 uvrščamo uspešno izvedbo mednarodne poletne šole restavriranja z evropskimi dediščinskimi prostovoljci (European Heritage Volunteers, EHV). Od 3. do 16. avgusta 2025 je deset evropskih prostovoljcev pod strokovnim vodstvom Restavratorskega centra Slovenije obnavljalo samostanski baročni kamniti portal na glavnem vhodu, most in obe kamniti piramidi pred vhodom. Sodelovanje z European Heritage Volunteers je potekalo v Sloveniji prvič. K organizaciji je pristopila tudi Cistercijanska opatija Stična, ki je udeležencem brezplačno nudila nastanitev. V okviru mednarodne poletne šole restavriranja je muzej organiziral tudi večji promocijski dogodek, na katerem smo ob prisotnosti mednarodnih predstavnikov slovesno odkrili Znak evropske dediščine (ZED). European Heritage Label Bureau, ki je projekt *Cisterscapes* leta 2023 nagradila z Znakom evropske dediščine, nam je za ta dogodek nudila finančno pomoč pri izdaji promocijskega gradiva in izvedbi dogodka.

Projekt Cisterscapes

Projekt *Cisterscapes* je leta 2025 prejel nagrado Evropskega parlamenta. V prostorih bavarskega predstavništva pri Evropski uniji je sredi poletja potekala pomembna slovesnost, na kateri je evropska poslanka Monika Hohlmeier nagradila 17 predstavnikov evropskih cistercijanskih pokrajin, ki soustvarjamo *Cisterscapes*. Partnerji smo na častnem srečanju individualno prejeli Medaljo poslanske skupine Evropske ljudske stranke. Udeležba na tej slavnostni podelitvi nam je omogočila tudi srečanje s slovenskimi poslanci in obisk muzeja Hiša evropske zgodovine.

Tekom leta smo urejali spletno bazo elementov kulturne krajine cistercijanov, bili v rednih stikih z vodilnim partnerjem Landkreis Bamberg in z ostalimi 15 partnerji. Aktivno smo sodelovali na rednih spletnih srečanjih in Steering Committee, udeleževali smo se izobraževanj, objavljali naše dejavnosti v

napovedniku na spletnem portalu projekta *Cisterscapes*. Vsak od partnerjev je napisal vsebino za predvideno skupno potujočo razstavo Wanderausstellung.

Projekt Barok v Sloveniji

V okviru vseslovenskega projekta *Barok v Sloveniji* smo junija odprli lastno občasno razstavo o stiškem opatu Jakobu Reinprechtu. Izdali smo tudi katalog: Nataša Polajnar Frelih, *Stiški opat Jakob Reinprecht kot naročnik zgodnjebaročnih umetnin*, Stična 2025.

Narodni galeriji in Narodnem muzeju Slovenije smo posodili pet baročnih muzealij in zanje napisali kataloške opise.

Stalne razstave:

Izdelati smo dali posebno vitrino za večje baročno bandero.

Vsebinsko in oblikovno smo prenovili zbirko devocionalij in liturgičnega posodja v »Zakladnici« na stalni razstavi *Življenje za samostanskimi zidovi*,

Pet baročnih kipov, renesančni relief in fragmente treh rimskih nagrobnikov bomo na svoja mesta umestili letos.

Izdali smo brošuro v lahkem branju: Dijana Pita da Costa, *Muzej krščanstva na Slovenskem: vodnik po razstavah*, Stična 2025. Z izidom naše prve tovrstne publikacije smo izboljšali dostopnost muzeja osebam z intelektualno in kognitivno oviranostjo, šolarjem (avtistom, AHDH, dislektikom), starejšim in tudi vsem, ki jim slovenščina ni prvi jezik ali se je še učijo.

Občasne razstave:

Pripravili in odprli smo vse načrtovane občasne razstave:

- maja gostujočo razstavo Parka vojaške zgodovine Pivka *Vojaška poljska bolnišnica –Feldspital 808 in njena kapela v Kosoveljah na Krasu*,
- junija gostujočo razstavo Nadškofijskega arhiva Maribor *Anton Martin Slomšek: »Vse za Božjo slavo, zveličanje duš in prenovo škofije«*,
- septembra občasno razstavo *Kulturna krajina cistercijanov*, ki smo jo leta 2024 pripravili z Galerijo Božidarja Jakca v Kostanjevici na Krki.
- Na povabilo smo jeseni gostovali v Župniji Kranj z razstavo *Evharistični čudeži po svetu*.

Pedagoška dejavnost:

Muzej ima zaposleno eno kustosinjo pedagoginjo, ki skrbi tudi za objave na družbenih omrežjih in za ostalo promocijo.

Izvedli smo pedagoške aktivnosti v okviru stalnega pedagoškega programa za šole in načrtovane občasne otroške, družinske ter medgeneracijske ustvarjalne programe.

Zasnovali, razvil in izvedli smo tri nove občasne pedagoške programe z didaktičnimi materiali za otroke, družine oz. mešano javnost. Programe smo poimenovali: *Psi, sove, akantovi listi*, *Zlata v kaligrafiji*, *Tisk na tekstil*.

Za občasno razstavo *Stiški opat Reinprecht kot naročnik zgodnjebaročnih umetnin* je kustosinja pedagoginja zasnovala pet didaktičnih igrač – vstavljanek z motivi, vezanimi na razstavo.

Poseben program smo izvedli na Mednarodni dan kaligrafije (13.8.2025).

Na *Ta veseli dan kulture* smo razveselili predšolske otroke z lutkovno predstavo *Koki in zlata skleda* (3.12.2025).

Izven muzeja smo se z našim pedagoškim programom predstavili na Sejmu Alpe Adria (29.1.2025), na OŠ Rudolfa Maistra v Mariboru (7.2.2025), na Kulturnem bazarju (20.3.2025), na Trubarjevi domačiji (31.10.2025, Dan reformacije).

Muzej ima le dva kustosa. Določene pedagoške delavnice izvaja tudi restavratorka. Povpraševanje po pedagoških programih je vsako leto večje. Ker so pri nas vsi ogledi vodeni, vodimo obiskovalce vsi zaposleni ter šest zunanjih vodičev. Muzej nujno potrebuje tri redno zaposlene kustose in strokovnega sodelavca, ki bi bil tudi muzejski vodnik in receptor.

Realizacija promocijske in komunikacijskih dejavnosti muzeja

Aktivno smo sodelovali na Kulturnem bazarju 2025, kjer smo naše programe predstavili ciljni publiki (vzgojiteljem, učiteljem). Od leta 2024 je naša kustosinja pedagoginja nacionalna koordinatorka za muzeje.

Z dvema videoma smo sodelovali v akciji slovenskih muzejev *Naprej v preteklost*. Akcijo smo promovirali tudi po družbenih omrežjih.

Muzej krščanstva na Slovenskem se je v letu 2025 predstavil na več turističnih sejmi in dogodkih po Sloveniji (sejem Alpe Adria v Ljubljani, Festival 3ŽO v Ljubljani, Štrudelfest v Šentvidu pri Stični, Dan reformacije na Trubarjevi domačiji, Stična mladih).

Javnost smo o dogodkih obveščali po spletu, v tiskanih medijih, na plakatih, radiu in TV. Redno smo posodabljali aktualne novice in koledar dogodkov na uradni spletni strani muzeja v angleškem in slovenskem jeziku.

Na družbenih omrežjih Facebook in Instagram smo objavili 10 objav/mesečno. Za portal Moja Občina.si smo pripravili 22 dogodkov in 2 novice.

Z mesečnimi videi in slikovnimi objavami smo promovirali projekt *Cisterscapes*, Mednarodno poletno šolo restavriranja in pohodniško *Pot cistercijanov*. Napisali in objavili smo 21 objav na Instagramu, 26 objav na Facebooku, 5 na YouTube, 2 na Moja Občina, Pr članek na Siolu.

Objavljali smo tudi v spletnem novičniku Euroepan Heritage Label Bureau in na uradni strani projekta *Cisterscapes*. Odlična promocija so bili tudi mladi evropski prostovoljci in organizacija European Heritage Volunteers, ki so nas promovirali po svojih promocijskih kanalih.

Digitalizacija v javnem zavodu:

Digitalizirati smo dali risbe večjega formata iz Železnikove zapuščine.

V sodelovanju z zunanjim izvajalcem smo pripravil drugi del virtualne *Poti cistercijanov*, tokrat od Stične do Kostanjevice na Krki.

Nakup opreme:

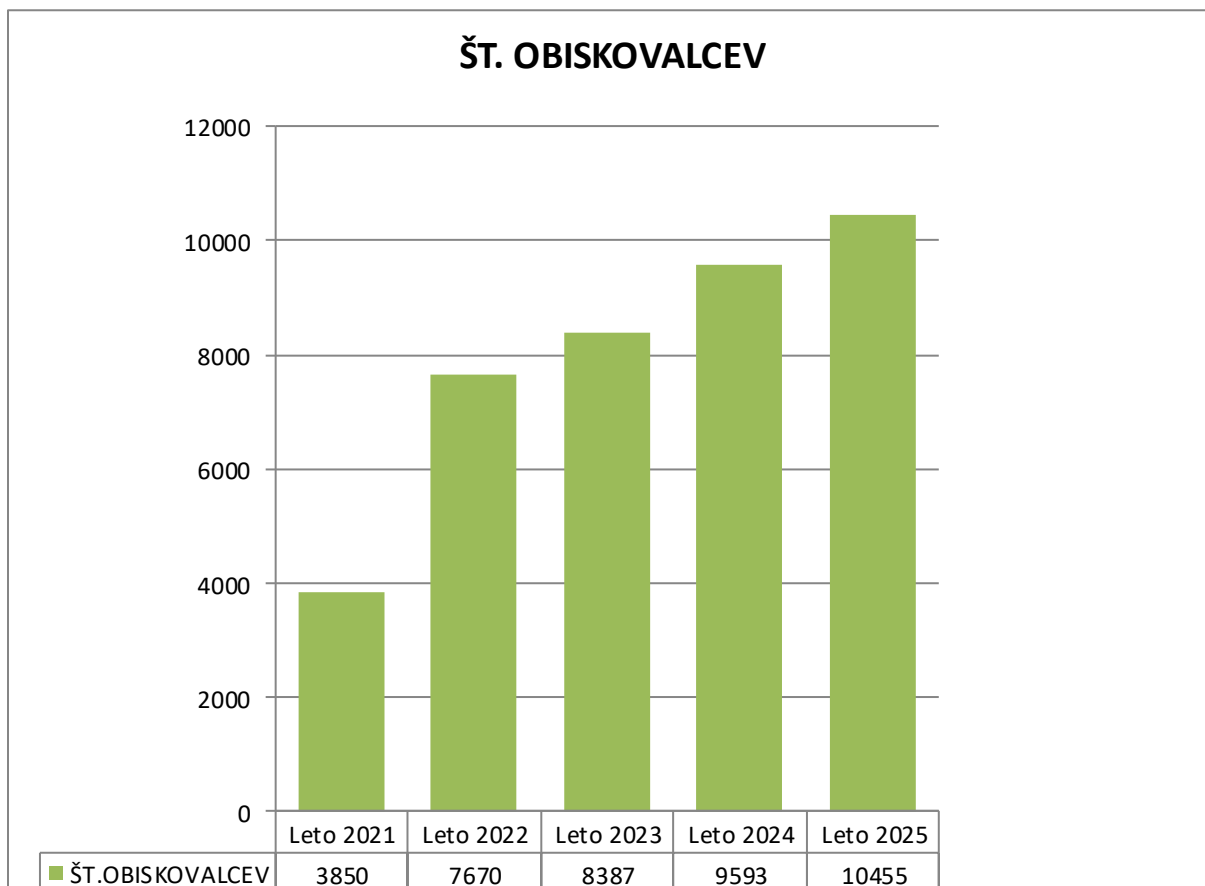
Za ureditev klimatskih razmer v depojih smo kupili tri dodatne zračne razvlaževalce, za delovni proces digitalizacije tri nove računalnike in za zaščito baročnega bandera po načrtu izdelano posebno vitrino.

Ocena učinkovitosti porabe dodeljenih proračunskih sredstev za izvajanje nalog javne službe:

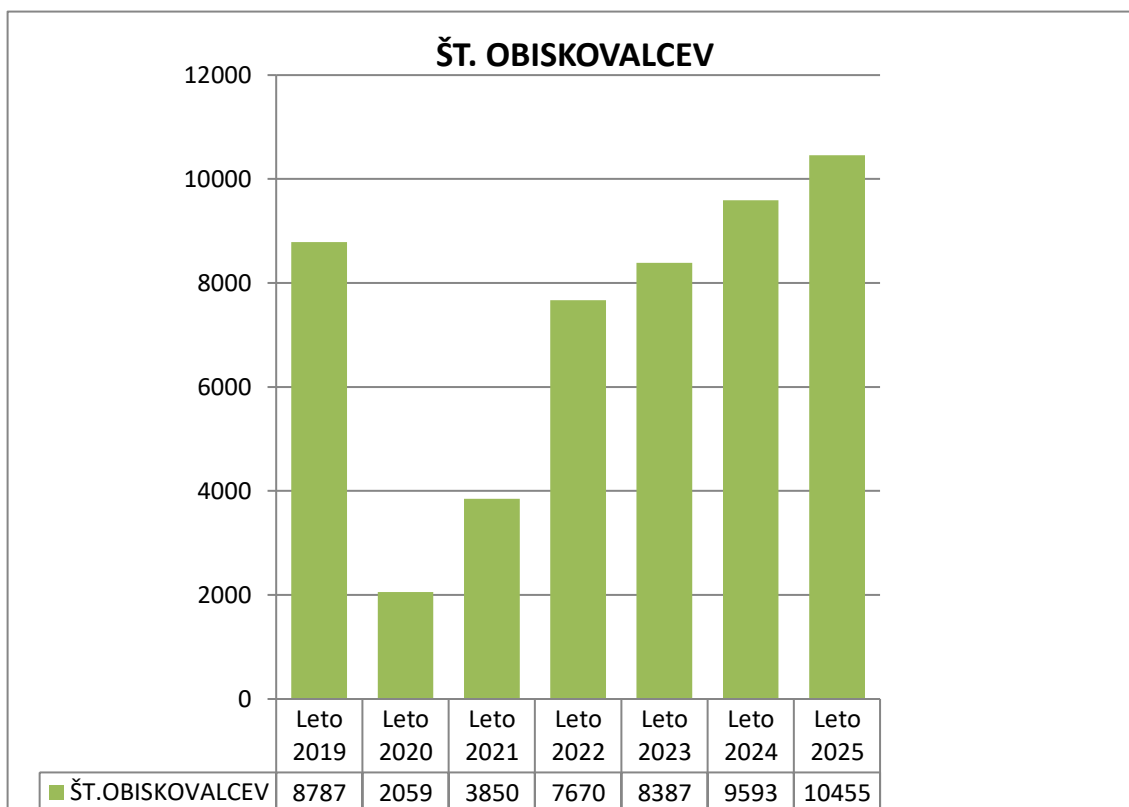
Vsa dodeljena sredstva smo namensko porabili. Dosegli smo več publike, boljšo vidnost in prepoznavnost, dostopnost.

5. Nastanek morebitnih nedopustnih ali nepričakovanih posledic pri izvajanju programa dela (po potrebi); /
6. Ocena uspeha pri doseganju zastavljenih ciljev v primerjavi z doseženimi cilji iz poročila preteklega leta ali več preteklih let – za tiste kategorije, katerih načrtovanje in uresničevanje spremljamo vsako leto in po isti metodiki;

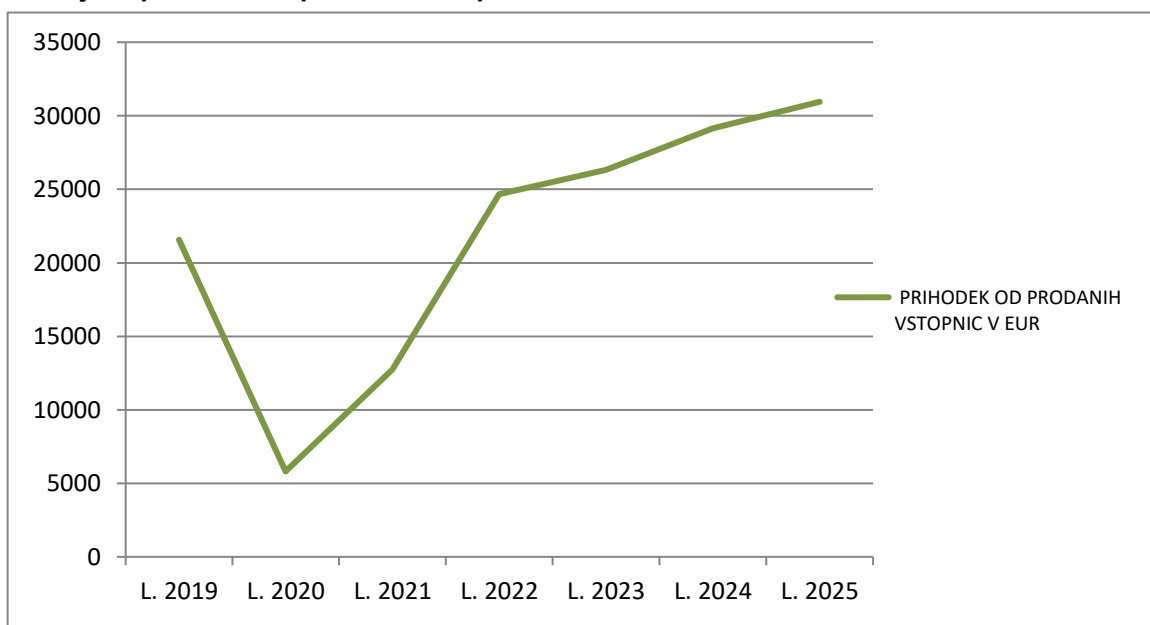
Primerjava števila obiskovalcev med posameznimi leti

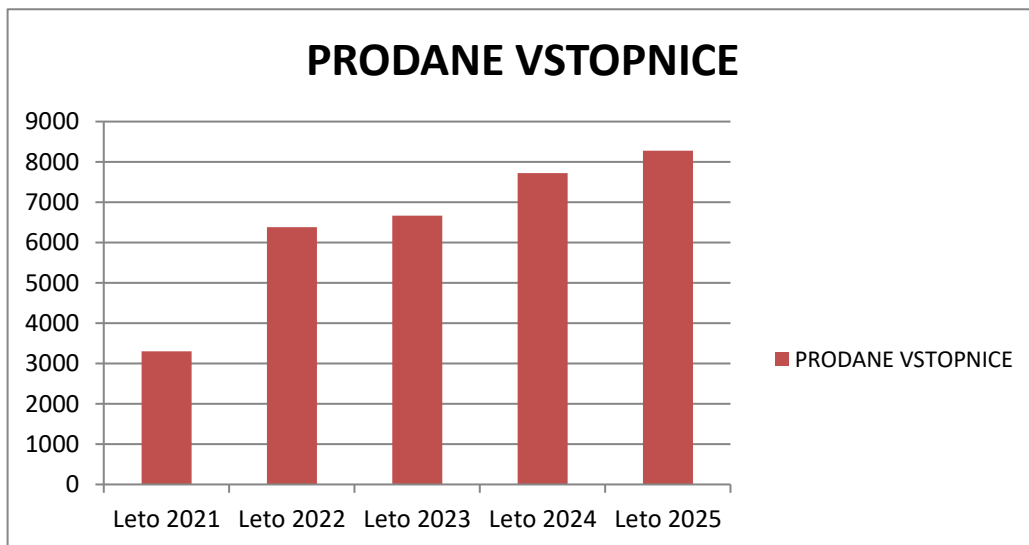
Na zgornjem grafu so prikazani podatki števila vseh obiskovalcev našega muzeja po posameznih letih, za obdobje 2021-2025. Vključeni so obiskovalci, ki so plačali vstopnino kot tudi obiskovalci, ki so imeli vstop prost. Leta 2025 je muzej obiskalo 10.455 obiskovalcev, kar je skoraj 10% več kot leta 2024. Razviden je stalen trend rasti obiska, ki pa je še bolj evidenten, če vzamemo daljše časovno obdobje za primerjavo (spodnji graf). Namreč leta 2019, smo beležili izjemen obisk, ki pa je leta 2020 zaradi epidemije drastično padel. Nato je sledil vsakoletni porast obiska in res smo veseli, da smo z letom 2025 še izraziteje presegli število vseh obiskovalcev v letu 2019.

Primerjava prihodka od prodanih vstopnic od leta 2019 do 2025

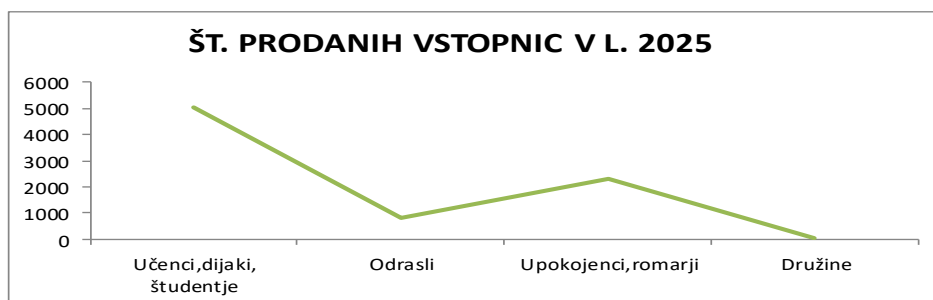
Primerjava števila prodanih vstopnic med posameznimi leti

leto	ŠTEVILO PRODANIH VSTOPNIC	PRIHODEK PRODANE VSTOPNICE
2021	3.300	12.735,00 eur
2022	6.379	24.667,00 eur
2023	6.668	26.333,00 eur
2024	7.722	29.156,00 eur
2025	8.277	30.957,00 eur

Glede na povečan obisk v letu 2025 se je primerjalno s preteklimi leti, **povečalo** tudi **število prodanih vstopnic v tem letu**.

Prodanih je bilo **8.277 vstopnic**. Po prihodku od prodanih vstopnic smo **presegli vsa pretekla leta**. Podatki so razvidni iz zgornjih dveh grafov, *Prihodek od prodanih vstopnic* in *Število prodanih vstopnic* ter pripadajoče tabele.

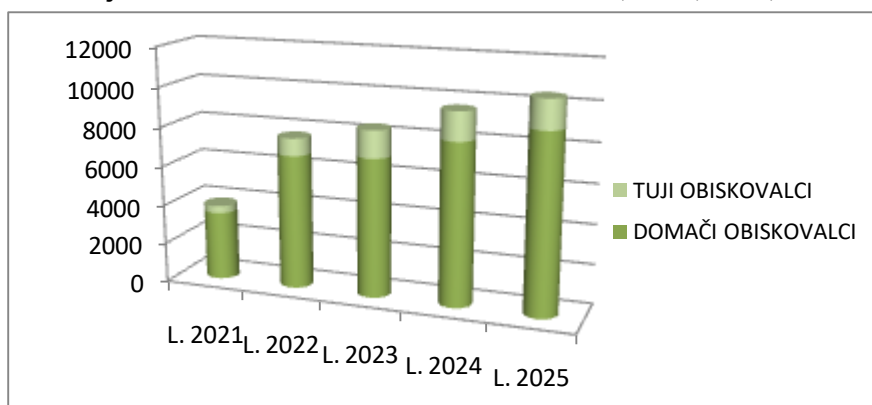
Število prodanih vstopnic v letu 2025 po združenih kategorijah

KATEGORIJA	SKUPNO ŠTEVILO PRODANIH VSTOPNIC L. 2025	ŠTEVILO PRODANIH VSTOPNIC v %
ODRASLI	838	10,13
UPOKOJENCI, ROMARJI	2322	28,05
DRUŽINA	54	0,65
UČENCI, DIJAKI, ŠTUDENTJE	5063	61,17
Skupaj	8.277	100

Iz podatkov o številu prodanih vstopnic po združenih kategorijah je razvidno, da so v letu 2025 **največji delež vseh obiskovalcev** ponovno predstavljali **učenci, dijaki in študentje**, to je 61% vseh prodanih kart. Obiskale so nas šole skoraj iz celotne Slovenije, večina šol so že naši stalni obiskovalci, kar nas izredno veseli. Pohvalno pa je tudi to, da smo v letu 2025 sprejeli številne šole, ki so se odločile za ogled oziroma ustvarjalne delavnice v našem muzeju prvič.

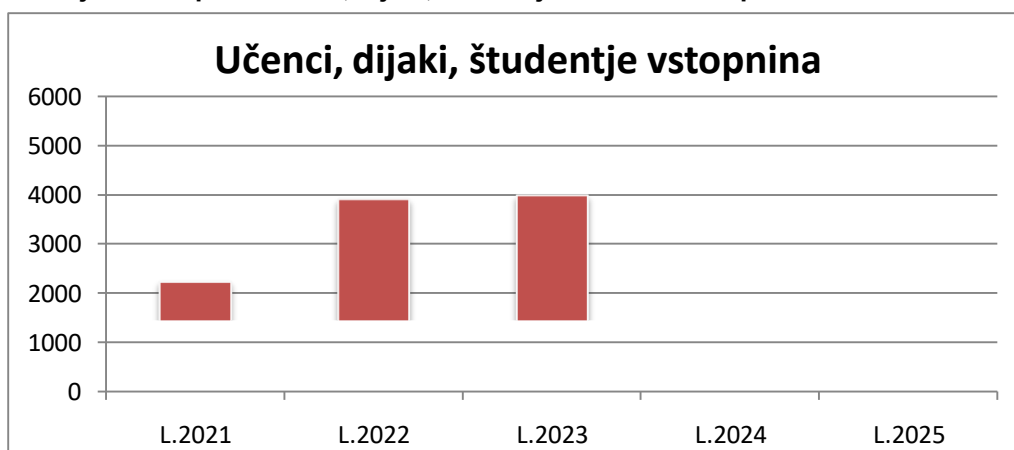
Res pa je, da primerjalno na leto 2024, po številu prodanih vstopnic šoloobveznim obiskovalcem, števila iz leta 2024 nismo presegli. Je pa zaznati večji obisk odraslih, predvsem skupin. Še posebno viden pa je porast glede na leto 2024 v kategoriji upokojencev, saj smo v letu 2025 prodali skoraj 700 vstopnic več kot preteklo leto. Družinam ponovno pripada najmanjši odstotek po številu prodanih vstopnic, če pa upoštevamo tudi brezplačno vstopnino, je delež večji. Vse delavnice in dogodki, ki so bili namenjeni predvsem družinam, so bile namreč izjemno lepo obiskane, kar je za nas zelo razveseljivo.

Prikaz tujih in domačih obiskovalcev v letih 2021, 2022, 2023, 2024 in 2025

V letu 2025 smo sprejeli **1.470 obiskovalcev iz tujine**, kar je nekoliko tujcev več kot v letu 2024. Največji delež obiskovalcev iz tujine predstavljajo odrasli in upokojenci, tako posamezniki kot v skupinah.

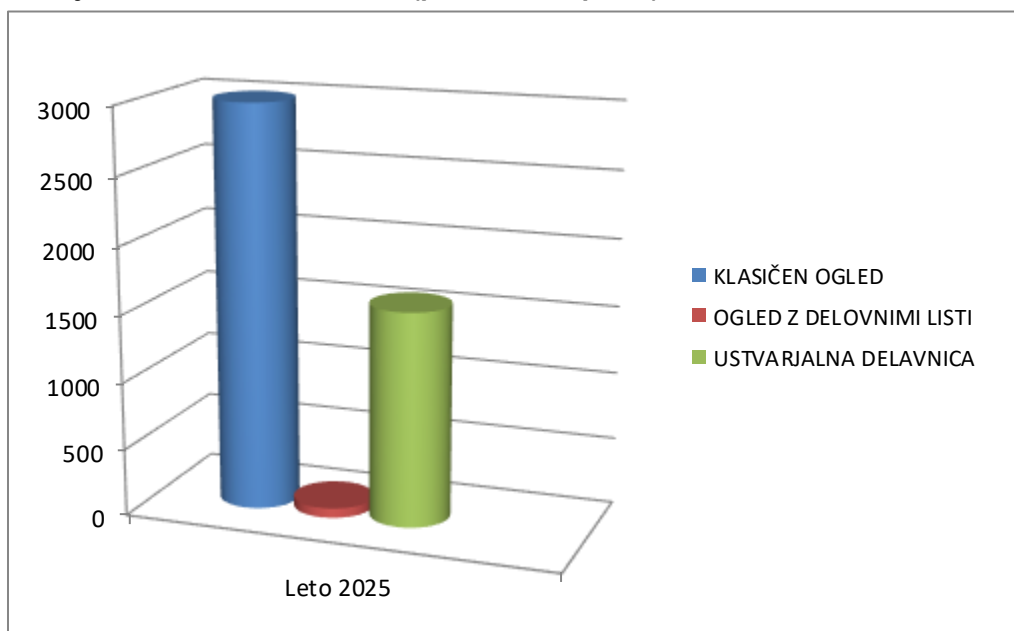
Primerjava vstopnin učenci, dijaki, študentje v letu 2025 s preteklimi leti

Največji delež vseh obiskovalcev v letu 2025, kot tudi v vseh preteklih letih, predstavljajo učenci, dijaki in študentje. Otroci in mladina so po številčnosti obiska našega muzeja namreč vsa leta vodilna kategorija vseh obiskovalcev.

Skupno je Muzej krščanstva na Slovenskem **v letu 2025 obiskalo 5.063 učencev, dijakov in študentov** (plačane vstopnine), številčna pa je bila njihova udeležba tudi na različnih dogodkih in ustvarjalnih delavnicah, ki so bila brezplačna.

Prikaz udeležbe učencev, dijakov in študentov klasičnega ogleda, ogleda z delovnimi listi in ustvarjalnih delavnic v letu 2025 (plačane vstopnice)

Naši mlajši obiskovalci so se v letu 2025 v največjem številu udeležili **klasičnega ogleda**; zabeležili smo **3.400 plačanih vstopnic za učence, dijake in študente**. Ustvarjalne delavnice pa smo omogočili **1.592** šoloobveznim otrokom.

Udeležba klasičnih ogledov je bila v letu 2025 glede na leto 2024 nekoliko nižja (razlika 258 vstopnic), vendar se je na drugi strani **povišala udeležba pedagoških delavnic**. Le-te smo omogočili 306-im obiskovalcem več kot v letu 2024.

Sicer so bile najbolj obiskane obe kaligrafski delavnici, *Pisarski mojster Bernard* in *Svetla stran 'temačnega' srednjega veka* ter delavnica *Srednjeveška iniciala*.

Smo pa v letu 2025 organizirali in izvedli kar nekaj novih, medgeneracijskih delavnic, ki so bile s strani mlajše generacije zelo lepo obiskane.

7. Ocena gospodarnosti in učinkovitosti poslovanja glede na opredeljene standarde in merila, kot jih je predpisalo pristojno ministrstvo oz. župan (op. ni treba, v kolikor ni predpisanih meril) in ukrepe za izboljšanje učinkovitosti ter kvalitete poslovanja posrednega uporabnika. Priporočljivo je, da si vsak javni zavod za merjenje dosežkov pripravi lastne kazalnike, ki odražajo pogoje delovanja, posebnosti dejavnosti in razmere pri delu;

Muzej je v poslovnem letu 2025 dosegel **401.027 EUR** celotnih prihodkov in **397.879 EUR** celotnih odhodkov.

Celotnih prihodkov po načelu nastanka poslovnega dogodka je v letu 2025 za 1,11% % več kot preteklo leto.

Celotnih odhodkov po načelu poslovnega dogodka je prav tako za 1,11 % več kot preteklo leto.

Poslovno leto smo tako pozitivno zaključili s **3.148 EUR** presežka prihodkov nad odhodki.

Program, ki smo si ga zastavili, smo v celoti izvedli.

Muzej krščanstva na Slovenskem je v letu 2025 posloval gospodarno in učinkovito.

Kazalnik gospodarnosti (celotni prihodki / celotni odhodki) je **1,01**.

Kazalnik gospodarnosti je višji od 1, kar dokazuje gospodarno in učinkovito poslovanje.

8. Ocena delovanja sistema notranjega finančnega nadzora posrednega uporabnika;

Glede na dosežene rezultate poslovanja muzeja v letu 2025 ugotavljamo, da smo poslovali gospodarno in učinkovito. Vsi planirani projekti in nabave so realizirani v okviru finančnega načrta.

Vzpostavljene imamo sisteme notranjih kontrol, ki pa jih sproti dopolnjujemo in izboljšujemo. Na podlagi teh zagotavljamo zakonitost in skladnost poslovanja z navodili in usmeritvami, smotno porabo sredstev ter pravočasno, celovito in zanesljivo informiranje. Sistem notranje kontrole predstavlja

ureditev računovodskih in drugih kontrol, vključno z organizacijsko sestavo in metodami, ki zagotavljajo gospodarno, učinkovito ter uspešno poslovanje. V skladu s tem imamo v muzeju pripravljen ter vsako leto dopolnjen Register tveganj, s pomočjo katerega lahko sistematično pristopamo k upravljanju s tveganji.

Revizij v letu 2025 nismo imeli, smo pa imeli inšpekcijski nadzor Ministrstva za notranje zadeve v zvezi z zagotavljanjem službe varovanja. Kršitev ni bilo ugotovljenih.

1. aprila 2025 je prevzelo naše računovodstvo drugo zunanje računovodstvo. Računovodstvo je spremenilo določene zadeve, knjiženje, vpeljalo je dokumentarni sistem. Tako je v muzeju poslovanje še lažje in notranjih kontrol je še več.

Na osnovi izjave o oceni notranjega nadzora javnih financ v muzeju in samoocenitvenega vprašalnika lahko trdimo, da je primerno kontrolno okolje vzpostavljeno na pretežnem delu poslovanja, saj so določeni načini za merjenje doseganja ciljev in ovrednotenja tveganj na pretežnem delu poslovanja.

9. Pojasnila na področjih, kjer zastavljeni cilji niso bili doseženi, zakaj cilji niso bili doseženi. Pojasnila morajo vsebovati seznam ukrepov in terminski načrt za doseganje zastavljenih ciljev in predloge novih ciljev ali ukrepov, če zastavljeni cilji niso izvedljivi; /
10. Ocena učinkov poslovanja posrednega uporabnika na druga področja, predvsem na gospodarstvo, socialne razmere, varstvo okolja, regionalni razvoj in urejanje prostora in podobno

Partnerstvo v projektu *Cisterscapes* in prestižni Znak evropske dediščine (ZED) sta muzeju zagotovo doprinesla večji mednarodni uspeh in prepoznavnost. Projekt *Cisterscapes* povezuje sedemnajst najstarejših cistercijanskih samostanov v Evropi. Z raziskovanjem kulturne krajine cistercijanov, razstavami, več kot 6.300 km dolgo pohodniško Potjo cistercijanov (Way of cistercians) in s številnimi programi ozaveščamo javnost o skupni evropski identiteti, vrednotah, zgodovini. Partnerji smo se že leta 2020 zavezali tudi k trajnostnemu (zelenemu) razvoju turizma. Kot nosilca ZED nas v prihodnjih letih čaka izvajanje ambiciozno zastavljenega programa, mreženje, promocija.

Od leta 2025 dalje smo kot prvi iz Slovenije vključeni v mrežo partnerjev organizacije European Heritage Volunteers. Glavni cilj te organizacije je povezati področji dediščine in prostovoljstva s praktičnimi projekti in izobraževalnimi dejavnostmi.

Muzej s svojo prisotnostjo in dejavnostjo zagotovo že več kot trideset let pozitivno učinkuje na turistično ponudbo na državnem in na lokalnem nivoju. Umeščen je v več turistično-promocijskih projektov (Po poteh kulturne dediščine Dolenjske in Bele Krajine, Stranske poti so lepše od glavnih, v mednarodno Emino romarsko pot, v mednarodni projekt Transromanica, v turistični mednarodni projekt La via delle Abbazie dal Friuli Venezia Giulia verso l'Europa), v projekt *Cisterscapes*, in od 2025 v mrežo European Heritage Volunteers.

Muzej s svojim delovanjem zagotovo vpliva na regionalni razvoj. V prostor vnaša novosti s področja dediščine, predvsem sakralne dediščine, v svoje delovanje pa vključuje tako lokalno prebivalstvo kot mednarodne partnerje. Z odprtjem slovenskega dela evropske pešpoti *Poti cistercijanov* leta 2023 v okviru EU projekta *Cisterscapes* smo muzejsko dejavnost razširili še izven muzejskih prostorov, kar nam prinaša novost v naše delo, nove obiskovalce, nove izzive.

Z vodenji po razstavah, lastnimi publikacijami, objavami na spletu in na družbenih omrežjih, z digitalizacijo premične sakralne dediščine, s promocijo, popularizacijo, pedagoškimi-andragoškimimi programi kontinuirano izkazujemo pozitivno delovanje tudi na socialnem in izobraževalnem področju. Vedno bolj se prilagajamo tudi ranljivim skupinam, kar dokazuje tudi naš prvi vodnik po muzeju v lahkem branju.

11. Druga pojasnila, ki vsebujejo analizo kadrovanja in investicijskih vlaganj.

Za opravljanje državne javne službe je v muzeju zaposlenih le šest javnih uslužbencev:

- **direktorica**, muzejska svetnica, ki skrbi tudi za kustosiat za sakralno umetnost, saj se je v muzeju zaposlila najprej kot kustosinja,
- **kustos**, zaposlen za določen čas, spomladi 2025 je opravil strokovni izpit,
- **kustosinja pedagoginja**, dr. znanosti,
- **samostojni muzejski tehnik**, ki opravlja delo dokumentalista,
- **restavratorka specialistka z magisterijem**, z nazivom višja konservatorica restavratorka
- **poslovna sekretarka**.

Zaradi zagotavljanja izvajanja zakonsko določenih nalog državnega muzeja in s tem državne javne službe muzej nujno potrebuje več redno zaposlenih. Od leta 2019 smo močno vpeti tudi v mednarodni projekt *Cisterscapes*, v okviru katerega smo za Slovenijo pridobili Znak evropske dediščine, s tem pa tudi nove naloge in dodatno odgovornost za več let. V kolektivu bi zagotovo najprej potrebovali dodatnega kustosa, potem pa organizatorja stikov z javnostmi in promocijo, strokovnega sodelavca VII/1, informatika, muzejskega vodnika, receptorja ter hišnika.

Poudariti želim, da so pri nas vsi ogledi vodeni. Zaradi potreb izvajamo ta vodstva vsi zaposleni ob svojem rednem delu. Prav tako sodelujemo pri izvajanju vedno bolj obsežnega in prepoznavnega pedagoško/andragoškega programa. Pri tem nam pomagajo še zunanji vodiči. Ker pa so sredstva za njih omejena, jih ne moremo polno angažirati in težko jih dobimo ter obdržimo.

Glede na povečanje digitalizacije kulturne dediščine, vedno več objav na spletu in priprave skupnega registra premične dediščine se je tudi v letu 2025 kazala velika potreba po informatiku, ki bi skrbel za računalniško omrežje, strojno in programsko opremo, arhiviranje zapisov. Bil bi v pomoč dokumentalistu in kustosu pri ustvarjanju interaktivnih programov in virtualnih razstav ter drugih virtualnih vsebin.

Da je muzej v primerjavi z drugimi državnimi muzeji kadrovsko podhranjen, seznanjam že več let tako ustanovitelja (Ministrstvo za kulturo) kot Svet muzeja. Svet muzeja je glede na zahteve in smotrnost izvajanja dejavnosti in uresničevanja programa muzeja v sistemizaciji že leta 2007 potrdil več delovnih mest. Tudi aktualni Svet muzeja se strinja, da je potrebno problem kadrovske podhranjenosti rešiti čim prej.

Reševanje kadrovske podhranjenosti z zaposlovanjem preko javnih del je ena od možnih rešitev, vendar menim, da je to le začasna rešitev. Kratkoročna rešitev je sicer tudi zaposlovanje v okviru evropskih projektov, vendar Muzej krščanstva na Slovenskem potrebuje konkretno sistemsko rešitev.

Mag. Nataša Polajnar Frelih, direktorica

Podpis direktorja in žig:

V Stični, dne 10.2.2026